

2. gyakorlat: Trigonometriai pontkapcsolási eljárások

A gyakorlathoz szükséges felszerelés hallgatónként:

1 db tudományos zsebszámológép

A gyakorlat tartalma:

Trigonometriai pontkapcsolások áttekintése: előmetszés (belsőszöges – irányszöges), oldalmetszés, ívmetszés, hátrametszés. A belsőszöges előmetszés és az ívmetszés példák megoldása, a többi pontkapcsolást csak átnézzük.

Majd a sokszögvonala, mint pontsűrítési technika bevezetése, és típusainak bemutatása!

A gyakorlat előtt elolvasásra javasolt irodalom:

Krauter: Geodézia (283 - 298. oldal)

A gyakorlathoz kapcsolódó számpéldák:

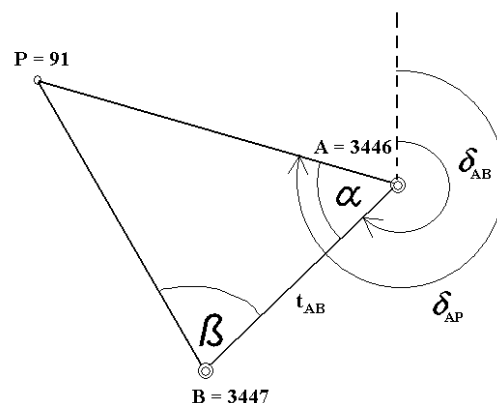
(A példák mellett található ábrák csak a betűjelölések szemléltetésére szolgálnak, nem feltétlenül alakhelyesek és helyesen tájoltak.)

1. példa

Belsőszöges előmetszés

Koordinátajegyzék		
Pontszám	Y	X
A=3446	658 077,70	247 431,38
B=3447	657 310,23	247 123,54

Álláspont száma	Belső szög
A=3446	$\alpha = 81-34-45$
B=3447	$\beta = 66-45-57$

A képletek akkor érvényesek, ha az A, a B és a P pontok pozitív forgási értelemben (az óramutató járásának megfelelően) következnek egymás után.

$$t_{AB} = \quad \text{m}$$

$$\delta_{AB} = \quad \text{(II. geodéziai alapfeladat)}$$

$$t_{AP} = t_{AB} \cdot \frac{\sin \beta}{\sin(\alpha + \beta)} = \quad \text{m}$$

$$\delta_{AP} = \delta_{AB} + \alpha =$$

Pontszám	Y	X
P=91		

2. példa

Előmetszés tájékozott irányértékkel

(belsőszöges előmetszésre visszavezetve)

Koordinátajegyzék		
Pontszám	Y	X
A=3447	657 310,23	247 123,54
B=3444	657 638,80	247 759,38

Álláspont száma	Tájékozott irányérték
A=3447	$\delta'_{AP} = 19-30-47$
B=3444	$\delta'_{BP} = 320-09-00$

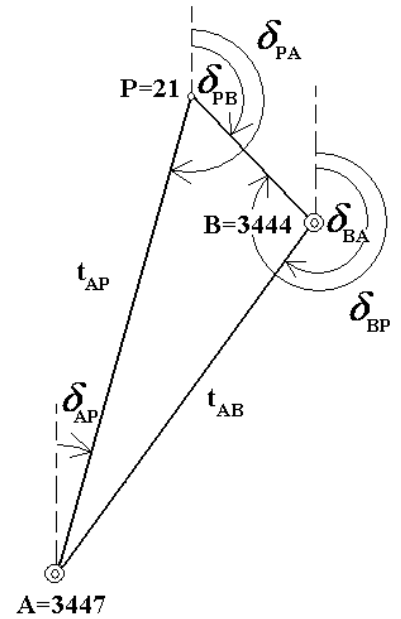
$t_{AB} =$ m $\delta_{AB} =$

$\alpha =$

$\beta =$

$t_{AP} = t_{AB} \cdot \frac{\sin \beta}{\sin(\alpha + \beta)} =$ m

Pontszám	Y	X
P=21		

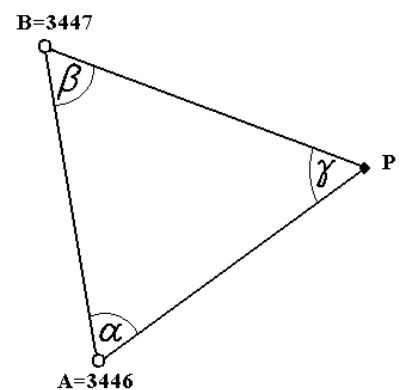
(II. geodéziai alapfeladat)

3. példa

Szög-oldalmetszés, belsőszöges

Koordinátajegyzék		
Pontszám	Y	X
A=3446	658 077,70	247 431,38
B=3447	657 310,23	247 123,54

Álláspont száma	Belső szög
A=3446	$\alpha = 63-23-45$
B=3447	$\gamma = 51-01-49$

A képletek akkor érvényesek, ha az A, a B és a P pontok pozitív forgási értelemben (az óramutató járásának megfelelően) következnek egymás után.

$$t_{AB} = \quad \text{m} \quad \delta_{AB} = \quad \quad \quad \text{(II. geodéziai alapfeladat)}$$

$$\beta =$$

$$t_{AP} = t_{AB} \cdot \frac{\sin \beta}{\sin(\alpha + \beta)} = \quad \text{m} \quad \delta_{AP} = \delta_{AB} + \alpha =$$

Pontszám	Y	X
P=191		

4. példa

Ívmetszés

Koordinátajegyzék			
Álláspont száma	Y	X	Távolság
A=2313	654 653,23	232 456,39	$t_{AP} = 967,34 \text{ m}$
B=2312	654 234,92	232 167,47	$t_{BP} = 846,45 \text{ m}$

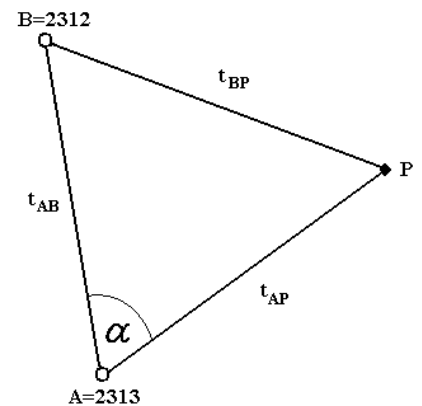
A képletek akkor érvényesek, ha az A, a B és a P pontok pozitív forgási értelemben (az óramutató járásának megfelelően) következnek egymás után.

$$t_{AB} = \quad \text{m} \quad \delta_{AB} = \quad \quad \quad \text{(II. geodéziai alapfeladat)}$$

$$\alpha = \arccos \frac{t_{AB}^2 + t_{AP}^2 - t_{BP}^2}{2 \cdot t_{AB} \cdot t_{AP}} =$$

$$\delta_{AP} = \delta_{AB} + \alpha =$$

Pontszám	Y	X
P=105		

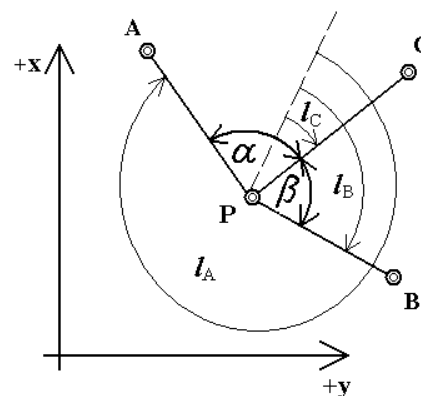

5. példa

Hátrametszés

Koordinátajegyzék		
Pontszám	Y	X
A=3440	658 031,813	247 985,580
B=3444	657 638,800	247 759,380
C=3446	658 077,700	247 431,381

Pontszám	Irányérték
A = 3440	22-45-56
C = 3446	96-23-12
B = 3444	164-38-59

Megoldás Runge módszerével:

(A pontok A, C és B sorrendben követik egymást. Az α szög a C-A irányok, β szög pedig a B-C irányok által bezárt szög.)

$$\alpha = l_C - l_A = \qquad \qquad \beta = l_B - l_C =$$

$$S_1 = (X_A - X_C) \cdot \cot \alpha - (Y_A - Y_C) =$$

$$S_2 = (Y_A - Y_C) \cdot \cot \alpha + (X_A - X_C) =$$

$$S_3 = (X_B - X_C) \cdot \cot \beta + (Y_B - Y_C) =$$

$$S_4 = (Y_B - Y_C) \cdot \cot \beta - (X_B - X_C) =$$

$$S = \frac{S_2 \cdot (S_1 + S_3) - S_1 \cdot (S_2 + S_4)}{(S_1 + S_3)^2 + (S_2 + S_4)^2} =$$

$$Y_P = Y_C + S \cdot (S_2 + S_4) =$$

$$X_P = X_C + S \cdot (S_1 + S_3) =$$

Megoldás Tienstra módszerével:

$$\delta_{AB} =$$

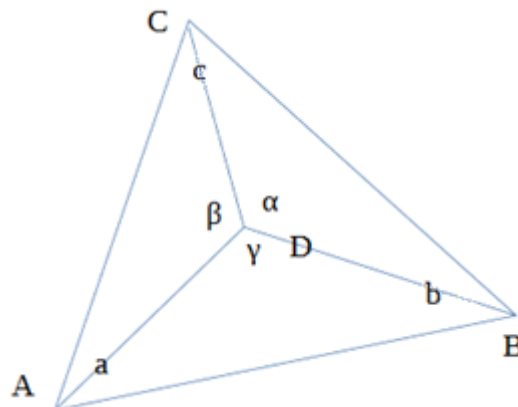
$$\delta_{AC} =$$

$$\delta_{BC} =$$

$$\delta_{BA} =$$

$$\delta_{CA} =$$

$$\delta_{CB} =$$

$$\alpha = l_B - l_C =$$

$$\beta = l_C - l_A =$$

$$\gamma = 360^\circ - (\alpha + \beta) =$$

$$a = \delta_{AB} - \delta_{AC} =$$

$$b = \delta_{BC} - \delta_{BA} =$$

$$c = \delta_{CA} - \delta_{CB} =$$

Ellenőrzés: $a + b + c = 180^\circ$

$$K_1 = \frac{1}{\cot(a) - \cot(\alpha)} =$$

$$K_2 = \frac{1}{\cot(b) - \cot(\beta)} =$$

$$K_3 = \frac{1}{\cot(c) - \cot(\gamma)} =$$

$$Y_P = \frac{K_1 \cdot Y_A + K_2 \cdot Y_B + K_3 \cdot Y_C}{K_1 + K_2 + K_3} =$$

$$X_P = \frac{K_1 \cdot X_A + K_2 \cdot X_B + K_3 \cdot X_C}{K_1 + K_2 + K_3} =$$

A gyakorlat előtt elolvasásra javasolt irodalom:

Krauter: Geodézia (293 -296. oldal) (Hátrametszés)